

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ

***БЕЛОУСОВА О.С., К.Н.ДЕРЖ. УПР., ДОЦЕНТ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Протягом останніх років в Україні триває масштабний процес реформування в усіх суспільних сферах. Існує чимала кількість напрацьованих як з боку уряду, так і з боку експертного середовища, які стосуються розробки стратегії реформ. Проте далеко не всі ініціативи є ефективними, тому постає питання про оцінку результативності оголошених ініціатив на предмет забезпечення загальносуспільних інтересів.

Одним з елементів економічної реформи є аграрна реформа. Позитивний досвід багатьох країн Центральної і Східної Європи показує, що успішне і комплексне реформування сільськогосподарського виробництва є обов'язковою умовою трансформації постсоціалістичних економік на ринкові принципи функціонування. Штучно створити конгломерат з «соціалістичного» сільського господарства і «ринкової» частини економіки неможливо [1].

Державне регулювання сільськогосподарського виробництва розглядається найчастіше як дія з боку держави на систему аграрного підприємництва, що функціонує переважно на ринковій основі із застосуванням методів економічного регулювання (цін, податків, кредитів, мит), а в разі потреби – і адміністративних методів управління сільськогосподарським виробництвом (державних замовлень, квот, ліцензій) [2]. Враховуючи те, що державне регулювання здійснюється за допомогою використання правового механізму і у відповідних правових формах, до елементів державного регулювання відносять також ухвалення законів державної підтримки сільськогосподарського господарства, створення системи і визначення компетенції органів управління в цій сфері [3].

Значущість аграрної реформи, як і аграрної політики в цілому, визначається не лише виробничою, але і соціальною, природоохоронною, культурозберігаючою та іншими функціями. Навіть найбільш економічно розвинені країни європейського континенту, об'єднані в Європейський Союз (ЄС) вважають за

необхідне окремо виділяти спеціальну Загальну Аграрну Політику (ЗАП ЄС). І хоча місце і значення сільського господарства в економіці цих країн є значно меншим, чим в Україні, ЗАП ЄС – важлива складова господарського та політичного життя [1].

Успішний розвиток українського агросектору в довгостроковій перспективі – під питанням, адже за останні 25 років у вітчизняному сільському господарстві так і не було проведено, а місцями не завершено базові системні реформи [4].

Вважаємо, що ключовою вимогою до будь – якого реформування та реалізації стратегій у будь – якій сфері, повинні бути доцільність з точки зору співвіднесення ефекту від реформування (реалізації стратегії) та витрат, пов'язаних з цим процесом, тобто досягнення визначеного (та запланованого) показника ефективності. Наприклад, в процесі управління комерційним підприємством, неможливо уявити собі, що власник підприємства захоче повністю реформувати підприємство (змінити організаційну структуру, сферу діяльності та інше), не маючи гарантій отримання ефективності від витрат, пов'язаних з цим процесом. Відповідно вважаємо що і вимоги до реформування в сфері державного управління, та аграрної політики тощо, повинні базуватися перш за все на таких же вимогах, як ефективність процесів реформування. А для того, щоб визначити ефективність реформування, необхідне адекватне та чітке цілепокладання та формування реальних стратегічних та поточних програм. Це дозволить планувати та оцінювати ефективність в розрізі поточних результатів, проводити моніторинг, який дозволить коригувати процеси у відповідності із вимогами ринку, як зовнішнього, так і внутрішнього, економічної ситуації в країні тощо.

Виходячи із ситуації, яка зараз виникла в АПК України, ключові цілі реформування, якщо не брати до уваги необґрунтовані політичні амбіції, повинні охоплювати наступні пріоритети: забезпечення гарантій безпечного доступного і повноцінного продовольства для всіх громадян країни (продовольча безпека країни); сприяння раціональному використанню природних ресурсів (збереження та захист земельних ресурсів, екології); розширення економічних і торговельних можливостей для сільгоспвиробників та інших жителів сільських регіонів [5]. Ці цілі можуть бути в значній мірі ототоженні з основними завданнями, при вирішенні яких держава приймає на себе відповідальність в реалізації заходів своєї аграрної політики.

В цілому слід констатувати, що безсистемне впровадження в процесі аграрної реформи, не узгоджених між собою заходів на

одному напрямку, нерідко «нейтралізує» позитивні досягнення на іншому. В результаті темпи реформування уповільнюються, результативність реформи знижується. Виходячи з цього, аграрній реформі необхідно надати комплексний характер, забезпечивши пріоритети соціалізації та екологізації.

Література.

1. МВФ наполягає на скасуванні податкових пільг для українського АПК [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dt.ua/ECONOMICS/mvf-napolyagaye-na-skasuvanni-podatkovih-pilg-dlya-ukrayinskogo-apk>
2. Міністерство аграрної політики та продовольства України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua>
3. Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iae.org.ua>
4. Рутицька В. Системні реформи: ілюзія чи реальність? [Електронний ресурс] / В. Рутицька. – Режим доступу: <http://hronika.info/mnenia/116286-sistemn-reformi-lyuzuya-chi-realnst.html>
5. Тулуш Л.Д. Стратегічні напрями бюджетного регулювання розвитку агропромислового виробництва в Україні / Л.Д. Тулуш, О.Д. Радченко // Економіка АПК. – 2012. – № 10. – С. 81-90.

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЗЕРНА В УКРАЇНІ

***ГРІДІН О.В., СТ. ВИКЛАДАЧ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Ринок зерна є надскладною багаторівневою системою відносин, що виникають між його суб'єктами у процесі виробництва, зберігання, розподілу та використання зерна на засадах вільної конкуренції, вільного вибору напрямів реалізації зерна та визначення цін, а також державного контролю над його якістю та зберіганням.

Зазначимо, що більшістю науковців ринок зерна розглядається як один із найважливіших у структурі агропромислового виробництва. Він наразі виконує два основних завдання: по-перше, забезпечує виробництво продовольчого зерна з наступною його переробкою для виробництва хлібобулочних виробів, отримання макаронних та кондитерських виробів тощо; по-друге, виробництво фуражного зерна для використання у якості кормової бази у галузі тваринництва [5, с. 2].